

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om et nyt straffesystem bygget på vederlags- og erstatningsprincippet [af Bay m. fl.]

(Forslaget til folketingsbeslutning (nr. XL) findes i tillæg A. sp. 2555, fremsættelsen i tidenden sp. 3644).

Forslaget sattes til forhandling.

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Det nye straffesystem, der bygger på vederlags- og erstatningsprincippet, og som med brede penselstrøg er skitseret i det forslag til folketingsbeslutning, som er fremsat af en række medlemmer af fremskridtspartiets folketingsgruppe, skulle jo ifølge forslagets bemærkninger indebære en række gunstige virkninger.

Der tales om erstatning til den forurettede og, svarende hertil, om gældfrihed for den indsatte, om systemets fordele med henblik på de indsattes fysiske og psykiske sundhedstilstand og meget poetisk om rygge, der rankes, og om værdifulde mennesker, der træder ud i solen. Det er stolte ord, men jeg kan ikke lægge skjul på, at jeg har svært ved at se forbindelsen mellem disse udtalelser og de konkrete tanker, der i øvrigt er indeholdt i bemærkningerne til forslaget.

Det nævnes for det første, at alle fængsler og straffeanstalter skal forandres til fabriker og værksteder, der skal drives på fuldt forretningsmæssig basis, bl. a. således at de indsatte skal have fuld tarifmæssig løn. Som bekendt skal indsatte, der udstår fængselsstraf, være beskæftiget med arbejde eller uddannelse. Valget af beskæftigelse træffes i hvert enkelt tilfælde på grundlag af en samlet vurdering af den indsatte forhold, og det tilstræbes herved at søge den indsatte motiveret for en beskæftigelse, som er egnet til at afbøde manglende skolemæssige kundskaber eller en mangel på erhvervsmæssig uddannelse. Anstalterne har på denne baggrund opbygget et beskæftigelsesapparat, der omfatter værksteder inden for mange brancher, omfatter også landbrug og gartneri, og man arbejder til stadighed med udviklingen af arbejdsdriften til moderne produktionssteder.

For så vidt som det foreliggende forslag betoner vigtigheden af, at de indsatte beskæftiges med meningsfyldt arbejde, så har forslaget alene karakter af en bekendelse til de målsætninger, som allerede er gennemført, eller som søges gennemført i kriminalforsorgens anstalter.

Der kan også være grund til at fremhæve, at forretningsmæssige hensyn naturligvis indgår i tilrettelæggelsen af arbejdsdriften i anstalterne. Inden for alle arbejdsgræne søges arbejdet, så vidt de særlige institutionsforhold tillader det, tilrettelagt som i tilsvarende virksomheder i det normale erhvervsliv, og produkterne kalkuleres og prisansættes efter regler svarende til dem, der gælder i det private erhvervsliv.

Forslagsstillerne synes imidlertid at forestille sig, at man i kraft af indtægterne ved en arbejdsdrift inden for kriminalforsorgens rammer skulle være i stand til at finansiere det offentliges udgifter ved anstaltsdriften, at yde erstatning til eventuelle ofre, opsparing og lommepege for de indsatte og hertil fuld tarifmæssig løn. Jeg må blot hertil sige, at sådanne forestillinger er uden enhver forbindelse med virkeligheden. Værdien af anstaltens årlige produktion ligger i dag på omkring 33 mill. kr., men de samlede udgifter til anstaltens drift udgør omkring 205 mill. kr., heraf 11 mill. kr. til arbejdspege til de indsatte. Det årlige arbejdstimetal i anstalterne er på 5-6 mill. kr., hvilket til fuld tarifmæssig betaling ville svare til ca. 120 mill. kr., og hvordan man med en indtægt på ca. 33 mill. kr., svarende til værdien af den årlige produktion, skulle kunne dække udgifter, der således ville komme op på ca. 325 mill. kr., og herudover få noget tilovers til dækning af erstatning til ofre og lommepege og opsparing for de indsatte, er for mig at se en gåde.

Det er naturligvis rigtigt, at arbejdsdriftens produktionsresultat, som i dag udgør 33 mill. kr., kunne forbedres, hvis man opbyggede fængslerne som lukkede fabriker med ensidig hensyntagen til produktionskravene. Ud fra behandlingsmæssige og humane hensyn må jeg imidlertid afvise et anstaltsystem af denne karakter, og under alle omstændigheder ville det være ganske urealistisk at forestille sig, at man ved en sådan ændring af anstaltens struktur skulle være i stand til at sætte produktionen i an-